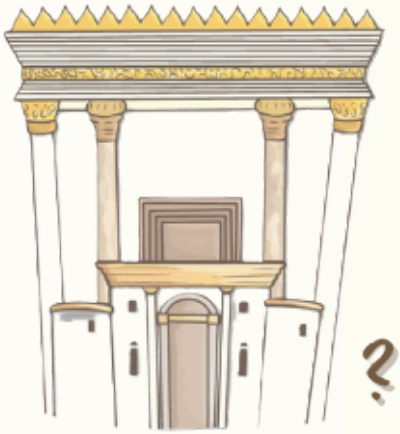

מי ב"א?

מדינה יהודית בדרך אמת

מאמר מאת ר' עודד כי-טוב

אידיאת הדמוקרטיה-בקדושה

ה"קואליציה" של עדת קרח

ננסה לפי דרכנו לתאר את מעשה קרח באופן הקרוב לפשט הכתובים, במגמה להפיק תובנות גם לימינו ובמקומנו, במדינת ישראל-בארצו המבקשת (או מתבקשת) להיבנות-מחדש כמלכות-ישראל-הראויה שתאריך ימים ותבטא את גאולת ישראל השלימה והשמֵחה, ככל המצוּוֶה עלינו בתורת משה. הדברים ביסודם כבר מדוברים רבות בפי רבותינו הראשונים והאחרונים, אך כידוע "אין בית המדרש בלא חידוש".

ובכן, לפי פתיחת הפרשה מדובר בקואליציה משולשת: קרח-בן-לוי, דתן ואבירם-בני ראובן, ו-250 נשיאי עדה אנשי שם "מבני ישראל". הקואליציה הזו נקהלת "על משה ועל אהרן", וטוענת על התנשאות בלתי מוצדקת מצדם, שהרי "כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה'"!

ועדיין לא ברור כלפי מה הדברים אמורים, כלומר במה מתבטאת ההתנשאות שהם טוענים כנגדה. ונראה שמשה עצמו, הענו מכל האדם (ככתוב בסוף פרשת בהעלותך), אכן אינו מצליח בתחילה להבין את דבריהם ככל שמדובר בו-עצמו, לא רק משום שאין בו שמץ התנשאות פנימית (ואינו יודע כלל מה טיבה), אלא גם אין ניכרת בו שום "בליטה" חיצונית המבטאת את "קדושתו"-נבדלותו-וגדולתו; אין הוא לבוש בבגדי כבוד ותפארת ולא מקטיר קטורת ולא "מתגדל מאת אחיו" ככהן הגדול – משום כך משה מגיב בפשיטות תמימה כאילו לא בו מדובר, אלא באהרן אחיו הגדול, ש"נקרב ונקדש" ומצויין בבגדי כהונה ומקטיר קטורת (- עבודה "נחשקת" ביותר, וכנראה מקובל מאז ומעולם שהיא מְעַשֶּׁרֶת. ובעצם גם כל עבודת הקרבנות נקראת "הקטרה" על שמה).

משום כך מדבר משה מיד על הראוי להתקדש ולהתקרב לכהונה (- "ובקשתם גם כהונה"?!) בעבודת הקטורת, "ו**אהרן** מה הוא כי תלינו **עליו**".

שמעו נא בני לוי

תגובת משה הראשונה ("בקר ויוַדע ה' את... הקדוש והקריב אליו"), מופנית לכאורה אל כל הנקהלים, אל הקואליציה המשולשת הנ"ל, כי כל אחד טעמו-עמו לבקש כהונה, אם מצד שהוא לוי נכבד כקורח (שהיה כדברי חכמים "מטועני הארון"), אם מצד היותו מבני ראובן הבכור-בשבטים כדתן ואבירם, אם מצד נשיאותו ושמו הטוב כאותם חמשים ומאתיים מבני ישראל.

אך אם כן למה-זה ממשיך משה ופונה אל קרח-ביחוד כנציג "בני לוי", ואומר: המעט מכם כי נבדלתם ל(עבודת)שרות המשכן והעדה, ובקשתם גם כהונה? כפי הנראה משום כך פירש רבינו חננאל ש-250 הנשיאים משבט לוי היו, וחשבו כי כל שבטם ראוי להבחר לכהונה [ולגבי מה שהשיג עליו הרמב"ן ואמר: חלילה שיהיו בשבט משרתי ה' 250 קרואים נשיאים בני מריְ, יש לומר שהיו כולם ממשפחת קרח, כי כן מצינו בפרשת וארא 11 צאצאים לקהת מלבד עמרם וצאצאיו, ואם נחלק את 2750 **נשואי הראש** לעבודה (שבסוף פרשת במדבר) מבן שלשים ומעלה, ל-11, הרי בידינו (בממוצע) 250 לכל אחד מן הנקובים בשמותם!]. אמנם לפי פשט הכתוב מדובר על "אנשים מ**בני ישראל**", ונכון יותר לפרש כדברי רבותינו שהיו כולם או רובם משבט ראובן הבכור, או כדברי הרמב"ן שהיו הם עצמם נשיאים-בכורים, וערערו על פדיונם והחלפתם בלויים, כי ראו את עצמם מוכנים לעבודת כהונה כמו בטרם הפדיון, וניתן לצרפם אל "בני לוי" אשר בפי משה (שהרי כל בכור-נולד מסייע ללויים בחמשת שקלי פדיונו, ודוק).

דתן ואבירם

כך או כך, פתאום רואה משה כי דתן ואבירם שהיו בנקהלים, כבר אינם כאן, כי נסתלקו לאהליהם, משמע לא הקטרת מעניינת אותם, וממילא גם לא האידיאל (ה"דמוקרטי") של "כל העדה כולם קדושים", אלא מדובר בשנאה כבושה, עתיקת יומין, למשה ולכל מה שהוא מייצג, וכפי שבצדק זיהו אותם חז"ל עם שני העברים ה**נצים** שבגללם הוצרך משה לברוח מפני פרעה, ועם שוטרי בני ישראל הנצבים מול משה ואהרן ומדברים עימם קשות בסוף פרשת שמות, וכפי שכאן בהמשך הם **נצבים** בחוצפה פתח אהליהם.

לפיכך שולח משה להתפייס עמהם ולא להחזיק במחלוקת – מה שרק מוסיף שנאה על שנאתם הגרעינית-הגזעית וחוצפה על חוצפתם – ובהמשך מתפלל לפני ה' לנדותם מכלל ישראל מגישי-מנחה-בצדקה. הנידוי הזה התממש למחרת באופן מזעזע, בפתיחת "פי הארץ", ואיבודם מתוך הקהל.

ויקהל עליהם קרח את כל העדה

...אבל כרגע, עדיין לא עומדים שם. מתכוננים להקטרת הקטורת בידי 250 הנשיאים, איש ומחתתו בידו, ועמהם קרח ואהרן, מה שהתרחש –בפועל בבקר המחרת (זמן הקטרת קטרת של שחר), ו"את כל העדה" הקהיל קרח סביבו בכדי לצפות במחזה ולהריע.

כפי הנראה מציב כאן קרח אתגר כלפי שמיא: הרי אינך רוצה, ריבונו של עולם, להשמיד את עמך הנבחר לך, ואם הינך רואה שכל הציבור "הולך אתי" וסבור שאכן "כל העדה כולם קדושים", כנראה שהגיע זמן "הדמוקרטיה הקדושה" הצפויה לעתיד לבוא, בעת אשר כדברי ירמיהו (לא,לג) "לא יַלַמדו איש את רעהו כי כולם יֵדעו אותי", וכולנו "כהני ה'" ניקֵרא כדברי ישעיהו (סא,ו), ו"אין לך ברירה" ריבונו של עולם אלא "לשתף פעולה"!

אבל באמת-לאמתו אין כאן אלא מניפולציה – "קשר רשעים" ש"אינו מן המנין". דתן ואבירם כלל לא נוכחים ולא מתעניינים באידיאלים; קרח עצמו (ה"רואה" את שמואל הנביא השקול-כמשה-ואהרן-יחדו יוצא מזרעו) אינו מקטיר כי עיקר רצונו לרשת את משה, ואילו כל העדה הנקהלת לא מרגישה הזדהות אמתית עם האידיאל המוצב, ולא באה אלא לִצפות-מן-הצד איך יפול דבר.

ואף על פי כן, אדם וקהל נידונים אחר מעשיהם החיצוניים, ונגזרה גזירת כליון על כל העדה, ודברי משה ואהרן "האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצוף"?! אינם משכנעים במיוחד, כאשר הקהל נראה כמזדהה עם קרח!

לשם כך באה עצה עמוקה מאת ה' אל משה: "דבר אל העדה לאמר: העלו מסביב למשכן קרח דתן ואבירם" וגומר. ואתה תָּמֵהַ: מי בכלל עומד שם? הרי כולנו בפתח אהל מועד?! אמנם היא הנותנת: אם תצליח אתה משה להסיט את "שדה המאבק" מכאן ולהעביר **עכשו** את מוקד הארוע לאהלי דתן ואבירם, הרי הצלת את המצב! ואכן משה מבין את המֶסֶר ומכריז ואומר: משהו חשוב הולך להתרחש כעת במקום אחר! עוזב הוא את אהל מועד ופונה לאהלי דתן ואבירם וכל **זקני ישראל בעקבותיו**. מתברר שהקהל מחפש "אקשן" מענין יותר, ומוכן בנקל לעזוב את ה"אידיאל"! שם כבר ברור שאין הזדהות ציבורית עם שנאתם וחוצפתם המרושעת של דתן ואבירם, הקהל מתרחק והם לבדם נבלעים (עם עבדי קרח ועוזריו), ובינתים, נשיאי העדה שנותרו לבדם, בלא הגיבוי מצד העדה כולה, מקריבים ונשרפים באש היוצאת מאת ה'.

ומכאן נלמד לדורות, שתפקידו של מנהיג-אמת לקבוע בעצמו את סדר היום באופן שיבהיר כי רוב העם אינו רשע ולפחות לא מזיד – "כי לכל העם – בשגגה", ורק היחידים פעמים שעושים בזדון וביד רמה, כפי שקראנו זה-עתה בפרשת שלח [וגם אם לעתים חושד העם בַּמנהיג שפועל מניפולטיבית בדרך של "הפרד ומשול", אשר משום כך טוען הקהל ממחרת "אתם המיתם את עם ה'"!, שאילו הייתם נשארים במקומכם לא היו נשרפים. וגם אם שיתפו עמכם פעולה מן השמים, הרי זאת משום ש"בדרך שרוצה אדם (גדול) לילך, מוליכים אותו", ואין זאת אומרת שלא יכול היה לבחור במסלול אחר. וכמבואר יפה בדברי רבנו צדוק הכהן].

הבלועים, השרופים והניגפים

דתן ואבירם השונאים-בעצם, נבלעו ואין להם שם ושארית בישראל [אך אולי מעט תיקון יש להם באמצעות בן- דודם, **און בן פלת** (- פלוא אבי אליאב)]; 250 המקריבים "החטאים בנפשותם", ש"התכוונו ברצינות" ומסרו נפשם על האידיאל, כאומרים: חיינו אינם חיים אם לא נוכל לבטא את אמונתנו שכולם קדושים גם כעת! (וזהו-גופא חטאם-בנפשותם, שנהגו בדרך "רצוא" בלי "שוב", וגם זאת מדברי רבנו צדוק הכהן, ודי למבין), יש להם שארית בקדש וממחתותיהם נעשה ציפוי למזבח, עד עת שיבוא הזמן לגילוי האידיאל הזה (כנ"ל), ואילו 14700 ה"אוהדים", המזדהים-האקטיביים עמם, שהם הם המלינים "אתם המיתם", במגפה מתו.

ומה עם קרח עצמו? – יש אומרים בבלועים היה, כי גם הוא שונא למשה (ומקצת תקנה יש לו בבניו שלא מתו כי "נתבצר להם מקום בגיהנם", כלומר באוירו של פי הארץ, פתח גיהנם שנפער תחתיהם); יש אומרים בשרופים היה (משמע גם הוא אידיאליסט אמיתי כנשיאי העדה!), ויש אומרים נשרף וגם נמשך ונבלע בפי הארץ (הווי אומר: שני צדדים מעורבים בו, אידיאליסט וגם אינטרסנט...), ויש אומרים לא נבלע ולא נשרף אלא במגפה מת (הווי אומר: הוא "מזדהה" עם האידיאל שהציבו השרופים, אך לא העז להקטיר בעצמו...),

וידוע הרמז המובא בספרים: צדיק כתמר יפרח בסופי התיבות קרח. משמע עתיד ענייננו של קרח לעלות ולפרוח בסוף הימים ולהתברר לטובה (כנ"ל מדברי ישעיה וירמיה), והחל להתנוצץ בימי שמואל שמזרעו, השקול כמשה המנהיג וכאהרן (שנתגלגל בעלי הכהן שגידלו ובניו השחיתו הכהונה, ושמואל ממשיך אותו), והוא "הולך וגדל וטוב גם עם אלקים (כמשה) גם עם אנשים (כאהרן)", והוא המושח בשמן המשחה את דוד המלך כמשיחת כהן (ולו "כהן נאמן" זה צדוק, תחת אביתר נינו של עלי, וגם "בני דוד כהנים היו", ואכמ"ל). [ודעת לנבון נקל כי אנו בדורנו לא רחוקים מדמוקרטיה של קדושה ואין לך אדם מישראל שלא חבוי בו ניצוץ משיח].

* * *

מכלל האמור יש לשמוע גם לדורנו, כי עיקר המבוקש הוא להיות מסוגל להידבר באמת ושלא להחזיק במחלוקת בשום פנים, ולגלות את נקודת האמת והיֹפי (בגימטריא ישראל) שישנה בכל חוג ובכל אדם, ומכל מקום לא יתכן שיהיו רוב הציבור מזידים אלא שוגגים, ובירור וגילוי ענין זה הוא תפקידו של המנהיג העומד תחת משה.

ועוד משהו על ה"מצב"

דברנו בגליון הקודם על **מאבק מוצהר** באנטישמיות העמלקית, הנעדר בדרך כלל מן השיח הציבורי במלחמה עם המשטר האיראני, ה**המני-חמנאי**, שמצדו מצהיר בכל-פה על כוונתו להשמיד להרוג ולאבד. הסברנו שאליבא דאמת זהו עיקר הענין, ומוקד תפקידנו ושליחותנו היהודית לתיקון העולם כולו (מעֵבר למאבק הפיזי המוצדק-כשלעצמו באיום הגרעיני ובטילים הבליסטיים). והנה בימים אלו לכאורה נכנסים – וטוב שכך – ל"הפסקת אש" ב"עזרת" רצונו התקיף של נשיא ארה"ב של אמריקה, שכפי הנראה גם-לוּ רצינו אין בידינו להתנגד לו. אכן יש ויש מקום להמשיך ביתר שאת ובכל תוקף את המאבק הפנימי האמור, המאבק בעמלקיות ובהוצאתה מחוץ לחוק-האדם ומשפחת העמים, וממילא לכרוך עם זאת גם את גילויי האנטישמיות המובהקים המופיעים-לרוב בעולם הגויים, בשולי החברה אך לא-פעם גם בקרב אקדמאים ומדינאים, כולל באמריקה של טראמפ, ו"מוּכָלים" על ידי מערכות השלטון לרע-להם, ותפקידנו שלנו לעמוד במוצהר ובחוד החנית של המאבק הזה על צורת-האדם-כצלם-אלקים, שעל כן אנו הננו המושא העיקרי לשנאה העמלקית הפראית, צוררת האדם, המבקשת למשוך את העולם אל הג'ונגל.

ועוד הערה אחת: כפי שנתברר לי השבוע מדברי מר **מנשה אמיר** (העוסק למעלה מ-60 שנה בשידורים לעשרות מיליוני איראנים שמתעבים את משטר ההייאטולות ההרסני למדינתם ואוהדים את ישראל), כי למרבה הפלא ישנם גם בעצם היום הזה קהילות יהודיות פעילות באיראן ללא צרירת השלטון. וזאת משום ההבחנה המקובלת עליו בין יהודיות לציוניות. לכאורה נובע מזה שהמשטר לאו דווקא אנטישמי-עמלקי אלא אנטי-ציוני, ומניעיו לאומניים גרידא, כסכסוכים בין-מדינתיים, או מתוך הזדהות עם ה"לאום" הפלישתיני או סתם כך מתוך רצון להיות מעצמה דומיננטית באזורנו. אמנם באמת לאמתו מתברר והולך – בניגוד לסברת הציונות בראשיתה ש"אין דבר כזה" אנטישמיות, כי היהודים הם עם ככל העמים וכשישובו ל"נורמליות" בארצם תיעלם האנטישמיות – שיהודיות וציוניות יחדו יהיו תַמים, זניחת ארצות הגויים והשיבה לציון מובילה בסופו של דבר גם לשיבה אל העם ותרבותו-תורתו, וממילא כל המתיימר לרשת את ארצנו ולפגוע בעם היושב עליה הריהו בחזקת "אויב ה'" הפוגע בבבת-עינו של מקום.

ומכל מקום שיבה הולכת וגוברת אל היהדות ושיחה ושיגה. וכפי שמתרחש לנגד עינינו, משפרת פלאים את יכולות המלחמה הפיזית והרוחנית, נותנת לו עוז ותעצומות יחד עם פנים מאירות-פנים מסבירות, שני דברים שהם תנאי-מקדים לנצחון שלם, אשר משום כך קרויה התורה (בפרשת חוקת) "ספר מלחמות ה'".

אז ישיר ישראל את השירה הזאת... שירת ה**באר** המבארת באר-היטב, בשבעים לשון, מה ראינו על ככה ומה הגיע אלינו, ובמקום אשר שִׁברו אויבי היהודים לשלוט בהם, ישלטו היהודים המה בשונאיהם, ורבים מעמי הארצות מתייהדים וקוראים בשם ה' אלקי ישראל.

שבת שלום ומבורך!